

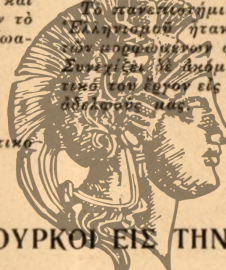
εφοδιασθῇ με εἰσιτήριο κι' ἐπειτα νὰ περιμένη τὸ πλοῖο γιὰ τὴν θαλασσοπορῆσιν γιὰ τὸ μέρος ποὺ θέλει.

Καθισμένοι στὸ κατὰστρομα τὸ βλέμμα μου βρίσκεται κολλημένο στὴν ἀπέραντη εὐρωπαϊκὴ παραλία ποὺ ἀπλώνει πάνω στὰ κράσιδα τοῦ Βοσπόρου τὴ βιβλικὴ σιγὴ τῆς ἀκτῆς καὶ τῶν σπιτιῶν ποὺ κατεβαίνουν ἀπ' τὴν πλαγιά πρὸς τὸ γιὰλὸ σὰν κρεμαστὴ ζωγραφιά. Πίσω ἀπὸ τὸ κατὰστρο ἕνας μιναρὲς πανύψηλος καὶ πιδὸ πάνω κι' ἄλλος, κι' ἄλλοι πολλοὶ καὶ κοντὰ τους σπιτία τετράγωνα μὲ τὰ κυκλιδῶματα τῶν χαρμιῶν. Ἡ γαλήνη τῆς ἀκροθαλασσιᾶς ἀγκαλιᾶζει τὰ σπιτία καὶ τοὺς μιναρῆδες. Ἡ θάλασσα καθρέφτης, μέσα στὸν ὁποῖον χοροπηδᾷ οἱ σκιὲς τῶν γλάρων ποὺ πετᾷ μπροστά μας. Ἐνα κινούμενο συννεφάκι διακρίνεται στὸν γαλάζιο οὐρανόν, προμήνυμα βροχῆς, ποὺ θὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ σὲ λίγο, ὅπως μούπε ἕνας ναύτης τοῦ πλοίου. Στὴν παραλία κατὰ μήκος δρόμος πλατὺς ποὺ ἐνώνει τὰ χωριονόμια καὶ πάνω του σπιτία πνιγμένα μέσα στὰ δένδρα καὶ στὴν πρασινάδα. Εἶναι πολὺ βιαστικὸ τὸ πέρασμά μας καὶ δὲν μπόρεσα νὰ ἰδῶ παρὰ γιὰ λίγα λεπτά τὰ καταπράσινα λοφάρια καὶ πρὸ πάντων τὸ λόφο ποὺ βρίσκονταν τὸ καμμένο σπιτάκι τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ'.

μυστικισμὸ. Δρόμος δλοκάθαρος, καφεενόμια μὲ θαμῶνες μόνο τὰ γκαρσόνια ποὺ ἀκουμπισμένα στὶς καρέκλες τὶς ῥίξει στὸν ὕπνο καὶ στὸ βάθος ἡ σιλουέττα ἐνὸς μιναρῆ. Ψηλὰ στὴν κορυφὴ τοῦ λόφου φαντάζει ἕνα λαμπρὸ καὶ ἐπιβλητικὸ κτίριο, ἡ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολή.

Ἡ σχολὴ ἰδρύθηκε ἀμέσως μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ Πατριάρχου Γενναδίου Σχολαρίου, ἀλλὰ τὸ κτίριον οἰκοδομήθη ἐπὶ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' τοῦ ὁποῖου φέρει καὶ τὸ ὄνομα εἰς τὴν προσθίαν ὄψιν. Ἐκεῖ ἐδιδάσκοντο κατὰ τὴν μακραίωνα δουλεία τὰ Ἑλληνόπουλα τὸ ἐνδοξὸν παρελθὸν τῆς φυλῆς μας καὶ τοὺς σοφοὺς διδασκάλους τῆς ἀρχαιότητος Σωκράτη, Πλάτωνα, Ἀριστοτέλη καὶ ὅλη τὴν χορεία τῶν βασιλέων ἐκείνων τοῦ πνεύματος. Τοιοῦτοτρόπως ὀνομάσθη Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολή ἡ Πατριαρχικὴ Ἀκαδημία τὸ ἀνώτατον αὐτὸ ἐκπαιδευτικὸν ἴδρυμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ «παιδεῖον τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα καὶ ἐξεγείρον αὐτὸ, διαφωτίζον τὴν τῶν ὑποδοῦλων συνείδησιν καὶ μεταδίδον καὶ διαδίδον τὴν παιδευσιν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν».

Τὸ παλαιότατον αὐτὸ τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἦταν τὸ ἐντενκτήριον ὅλων τῶν ἀρχαίων ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους μας. Σήμερα δὲ ἀδύνη καὶ σήμερον τὸ μορφωτικὸν τοῦ ἔθνους εἰς τοὺς παραμείναντας ἐκεῖ ἀδελφούς μας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΑΤΑΛΑΝΟΙ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗΝ

Μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Ἐντέντζα, ὁ συμβασιλεὺς Μιχαήλ Θ', ὠχύρωσε τὴν Ἀδριανούπολιν, τὴν Τυρολόην καὶ τὸ Διδυμότειχον. Ὅλη δὲ ἡ ἄλλη χώρα τῆς Θράκης ἔμεινε εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ροκαφόρτε.

Ἀφοῦ δὲ ἐπὶ δύο ἔτη οἱ Καταλανοὶ μὲ τοὺς ἀρχηγούς των ἐληελάτησαν καὶ ἐγύμνωσαν κυριολεκτικῶς τὴν Θράκην, ἠναγκάσθησαν νὰ φύγουν μόνοι των, διότι ἐρημωθεῖσα ἦεν ἡ χώρα δὲν ὑπῆρχε ἄλλο τι διὰ νὰ κλέψουν. Μὴ ἔχοντες δὲ κατακτητικὸς σκοποὺς, ἀλλὰ μόνον ληστρικούς, ἀπεσύρθησαν πρὸς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ κορέσσουν ἐκεῖ τὰς ληστρικὰς των διαθέσεις.

Δὲν συνέφερον ὅμως εἰς αὐτοὺς νὰ ἔχουν μαζί των καὶ τοὺς μισθοφόρους των Τούρκους καὶ τοὺς ἄψαν εἰς τὴν Θράκην. Ἐξ αὐτῶν ὁ Μελέης, ὡς ἐξομότης, ἂν καὶ μετέστη καὶ πάλιν εἰς τὸ Ἰσλάμ,

δὲν ἐνόμιζε τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀσφαλῆ εἰς τὴν Θράκην καὶ ἔφυγε μὲ τοὺς ὁπαδούς του εἰς τὴν Σερβίαν. ὅπου ὁ Κράλης αὐτῆς τὸν προσέλαβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του.

Ὁ Χαλήλ, ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγὰς του 1300 ἵππεις καὶ 800 πεζοὺς, ἐζήτησε τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα νὰ περαιωθῇ εἰς τὴν Ἀσίαν. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐδέχθη τὴν πρότασιν αὐτὴν καὶ ἔστειλε τὸν στρατοπεδάρχην Σεναχηρεῖμ μὲ τρεῖς χιλιάδας ἵππεις διὰ νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν διάδοσιν αὐτὴν, ἥτις θὰ ἐγίνετο μὲ Βυζαντινὰ πλοῖα.

Ὁ Σεναχηρεῖμ ὅμως εἶδεν ὅτι οἱ Τούρκοι συναπενόμιζαν πλοῦσια λάφυρα ἀπὸ τὴν ἐρημωθεῖσαν Θράκην καὶ διανοήθη νὰ διαρπάσῃ μὲ τοὺς ἀνδρας του τὴν νύκτα τὴν πλοῦσίαν αὐτὴν λείαν τῶν Τούρκων.

Οἱ Τούρκοι ὅμως ἀντελήθησαν ἐγκαίρως τὰς προθέσεις τοῦ στρατοπεδάρχου καὶ καταλαβόντες ἕνα φρούριον εἰς τὴν

Θρακικήν Χερσόνησον, ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Βυζαντινῶν καὶ τοὺς ἐνίκησαν.

Εἰς βοήθειαν αὐτῶν ἔσπευσεν ὁ συμβασιλεὺς Μιχαήλ, ἀλλὰ οἱ Βυζαντινοὶ περιήλθαν εἰς δυσχερεστέραν κατάστασιν διότι οἱ μισθοφόροι τοῦ συμβασιλέως Βούλγαροι, Κομάνοι καὶ ἄλλα στοιχεῖα, ἐλιποτάκτησαν, καὶ οἱ Τούρκοι ἐπιτεθέντες διήρπασαν ὡς καὶ τὴν σικηνὴν τοῦ συμβασιλέως καὶ αὐτὸ τὸ στέμμα του ἀκόμῃ. Ἀπεθρασύνθησαν δὲ εἰς τὸν ὑπερτατον βαθμὸν καὶ γινόμενοι πάλιν κύριοι τῆς ὑπαίθρου, ὠργίζον ἀνενοχλήτως.

Οἱ Βυζαντινοὶ, οἱ κύκλοι δηλαδὴ τῆς αὐλῆς, δὲν εἴξευραν τί νὰ κάμουν, διότι οὐτέ στρατὸν ὀργανωμένον εἶχαν, οὔτε χρήματα διὰ νὰ φέρουν ξένους μισθοφόρους. Ἐστειλε δὲ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ παρεκάλει τὸν Κράλην τῆς Σερβίας, μετὰ τοῦ ὁποίου συνεδέετο καὶ διὰ συγγενείας (ἦτο γαμβρὸς του), νὰ καθάρισῃ τὴν Θράκην ἀπὸ τὴν πληγὴν αὐτὴν τοῦ Τούρκου. Καλήλ.

Ἐν τῇ μεταξὺ ὁμοῦ συγγενὲς αὐτοκράτωρ, ὀνομαζόμενος Φίλιππος, λαολόγος, ἐζήτησε τὴν ἀδειαν νὰ κατελάτῃ τὴν Θράκην ἀπὸ ἀριστοκρατῶν καὶ νὰ ἐκβιάσῃ τοὺς Τούρκους.

Καὶ πράγματι, εἰς μίαν μάχην ποὺ ἐγένετο πλησίον τῆς Βιζύης, τοὺς Τούρκους νίκησε καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ φύγουν εἰς τὴν Καλλιπόλιν, ὅπου περιεκυκλώθησαν διότι κατέφθασε καὶ ἡ βοήθεια τοῦ Κράλη καὶ στόλος Βυζαντινὸς καὶ Γενουητικὸς.

Οἱ Τούρκοι εὐρεθέντες εἰς ἀδιέξοδον, ἐνόμισαν ὅτι θὰ ἔσωζον ὅπωςδὴποτε τὴν ζωὴν των ἐὰν παρεδίδοντο εἰς τοὺς Γενουηνοὺς. Ἠπατήθησαν ὁμοῦ. Διότι, σκληρότεροι αὐτοὶ, τοὺς μὲν πλουσιωτέρους τοὺς ἔσφαξαν, τοὺς δὲ ἄλλους τοὺς παρέδωκαν εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς, οἱ ὅποιοι τοὺς ἐπώλησαν ὡς δούλους.

Μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν των αὐτῇ, οἱ Βυζαντινοὶ δὲν ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν δυνάμεων των καὶ δὲν ἐφρόντισαν νὰ ἀποθήσουν τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν καὶ νὰ ὀχυρώσουν τὰ σύνορα, ἀλλὰ ἠρκέσθησαν εἰς τὸ νὰ ἐπισκευάσουν τὰ τείχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς καὶ τὰς ἐκκλησίας Ἁγίαν Σοφίαν, Ἁγίον Παῦλον καὶ ἄλλας.

..

Τὰ γεγονότα ὁμοῦ αὐτὰ ἔχουν καὶ

σχέσιν τινὰ μὲ τὴν ἰδιαιτέραν μας πατρίδα, τὸ Αὐδῆμιον, οἱ κάτοικοι τοῦ ὁποίου συγκεκριμένως πως ἐγνώριζον ἀπὸ τοῦ προγόνου των περὶ ἐπιδρομῆς τινος καὶ καταστροφῆς τοῦ παλαιῦ χωρίου. Οὐτε ὅμως χρονολογίαν τῆς καταστροφῆς ἐγνώριζον, οὔτε παρὰ ποίῳ κατεστράφη. Θρύλοι πολλοὶ ἐκυκλοφόρουν διὰ τὸ κτίσιμον τοῦ χωρίου, ὡς καὶ διὰ κεκρυμμένους θησαυροὺς. Γεγονὸς δὲ πού δὲν ἐπιδέχεται ἀμφισβήτησιν εἶναι ὅτι τὸ χωρίον ἦτο ἄλλοτε κτισμένον εἰς τὸν Ἁγίον Βασίλειον, τοποθεσία ἣτις καί ται εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ χωρίου, ὅπισθεν παραφυάδος τινὸς τοῦ Ἱεροῦ Ὁρους καὶ εἰς τὴν παραλίαν. Ὁ θρύλος αὐτός, ὅτι τὸ χωρίον ἔκειτο ἄλλοτε εἰς τὸν Ἁγίον Βασίλειον, τόσον διαδεδομένος καὶ ζωηρὸς ἦτο εἰς τὴν φαντασίαν τῶν χωρικῶν, ὥστε ἐπιστεύετο ὅτι καὶ εἰς τοὺς χρόνους μας θὰ ἔξωιν ἄνθρωποι πού ἐνεθυμοῦντο τὸ χωρίον εἰς τὸν Ἁγίον Βασίλειον.

Ἡ ἀπάντως ἀναφέρεται ἀπὸ συγχρόνους ἱστορικοὺς τὸ Αὐδῆμιον. Ἡ δὲ γεωγραφία καὶ ἡ τοπογραφία τινος τὸ ἡγνόνει ὀλοτελῶς.

Ἡ ἀπάντως προέρχεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν εὐρίσκεται εἰς ἀνταρτήσας πέρας καὶ ἐκ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ μερμυγίας τῶν κατοίκων του, οἱ ὅποιοι ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν πλουσιωτέρα καὶ εὐτυχέστερα ἔκειτο χωρία. Μόνον ὅταν ἐξεπατρίσθησαν, κατὰ τὸ 1922, τότε ἀντελήφθησαν ὅτι δυσκόλως θὰ ἐπανεύρουν τὰς ἀπεράντους ἐκτάσεις τοῦ Αὐδημίου, αἱ ὅποια συμπτυσσόμεναι εἰς πλαγίως ἀπειραρίθμων διακλαδώσεων τοῦ Ἱεροῦ Ὁρους, δὲν ἐγίνοντο ἀντιληπτὰ εἰς τοὺς κατοίκους, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ὁρατὰς ἐκτάσεις τῶν πεδιάδων.

Ὁ Παχυμέρης ὁμιλῶν περὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ παλαιῦ χωρίου ὡς ἐξῆς περιγράφει τὸ γεγονός:

«... μοῖρα τις καὶ μάλιστα τῶν Περσῶν εἰς τὰ τοῦ Γάνου στενὰ εἰσβαλόντες αὐτοβοεῖ τὸν αὐχένα κατέσχον, καὶ πολλὴν λείαν ἐξ Εὐδῆμοπλατάνου ληϊσάμενοι, τοὺς πολλοὺς φονεύσαντες, ἀρτύναντες ἑαυτοὺς ἐντεῦθεν καὶ τὸ ἀσφαλὲς σχόντες ἐκ τοῦ φρουρίου τοῖς λοιποῖς ἐνεργέστερον ἐπεχείρουν. Ἐκείθεν καὶ ἔως Παιδεστοῦ, τὰ πρὸς τὰ ὧδε κατὰ τε πλάτος Βιζύης καὶ πρόσω, ἅπαντα τὸν τοσοῦτον τόπον ἀνθρώπων παντελῶς ἐρημύσαντες τοῖς ἐκείνων καρποῖς ἐνετρύφων»

Ἐκ τούτου καταφαίνεται ὅτι τὸ παλαιὸν χωρίον ἦτο πλουσιώτατον, ὡς περιέειπε καὶ ἡ παράδοσις. Πολλοὶ δὲ Ἀυδημιῶται ποῦ ἦνοιγον ἀμπέλια εἰς τὸν Ἅγιον Βασίλειον ἀνεύρισκον μάρμαρα καὶ ἐπιγραφὰς μαρτυροῦντα εὐμάρειαν καὶ πολιτισμὸν ἀνώτερον ἀπὸ τὸν μετέπειτα ἰδιὸν τῶν.

Ὁ πλοῦτος αὐτῶν θὰ προήρχετο ἀσφαλῶς ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς θαλάσσης, ἥτις ἐγκαταλειφθεῖσα μετὰ τὴν καταστροφὴν ἐπέφερε πενίαν εἰς τοὺς κατοίκους. Ἐπὶ τὴν δὲ ἄνθρωποι εἰς τὰς ἡμέρας μας ποῦ ὁμιλοῦν περὶ ναυτιλίας καὶ ἀνέφερον ὠρισμένους παλαιούς κατοίκους ποῦ ἦσαν πλουσιώτατοι καὶ ἐνήργουν μεταφορὰς καὶ συγκοινωνίαν μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Μερικοὶ βυζαντινολόγοι καὶ μεσαιωνολόγοι ἀμφισβητοῦν τὴν προέλευσιν τοῦ «Αὐδημίου» ἐκ τοῦ Εὐδημοπλατάνου ἢ τοῦ Εὐδήμιου. Τούτο εἶναι ζήτημα γλωσσολογικόν. Ἐάν κανεῖς θὰ προσέξῃ εἰς τὴν φωνολογίαν ἀγραμμάτων ἀνθρώπων θὰ ἀντιληφθῇ ὅτι τὸ «ἡρώτης» ἢ «ἡρώτης» γίνεται «ἡρώτης», τὸ «Ἑλένη» γίνεται «Ἑλένη», τὸ «ἡλίκος» γίνεται «ἡλίκος» καὶ τὸ «ἐνήμερος» γίνεται «ἐνήμερος». Διὰ τοῦτο δὲ νὰ εὐδοκίμησῃ κανεῖς εἰς ἱστορικάς ἀρεύνας δὲν ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃ μόνον ἀγνώστους λέξεις ἢ νὰ ἔχῃ ἀπέραντον μνημονικόν, ἀλλὰ ἀπαιτοῦνται καὶ μερικά ἄλλα προϋποθέσεις, ἴσως ταπειναί, ἀλλὰ πολὺ χρήσιμοι.

Τὰ «στενὰ τοῦ Γάνου» εἶναι χερσαῖα. Βεβαίως ἀπὸ Γάνου καὶ ΒΑ πέραν τοῦ Νεοχωρίου, μέχρι τοῦ νεοπαγῶς ἐκ Νεοχωριτῶν ποιμενικοῦ συναικισμοῦ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Μάρμαρο», ὁ δρόμος εἶναι στενωτάτος καὶ εἰσπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς στενὰ τοῦ Γάνου. Ἀλλὰ ἐπὶ Βυζαντινῶν ὑπῆρχεν ἐπισημασμένον σημεῖον λεγόμενον τὰ «Στενὰ τοῦ Γάνου», ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τὴν παράδοσιν. Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀυδημίου ἔλεγον ὅτι πρὶν ἔτι νὰ κτισθῇ τὸ χωρίον, εἰς τὸ Ντερβένι καὶ εἰς τὴν Ἀγρίαν Κυριακὴν ἢ Καγκέλια ὑπῆρχαν φύλακες, οἱ ὅποιοι διὰ τυμπανοκρουσιῶν εἰδοποιοῦν οἱ μὲν τοὺς δὲ δταν διήρχετο ἄνθρωπος, διὰ νὰ ἔχουν τὸν νοῦν τῶν καὶ νὰ τὸν ἀναζητήσουν ἔάν εἰς ὠρισμένην ὥραν δὲν θὰ ἐξθάνεν εἰς τὴν ἀπέναντι κορυφῇ. Ἀπέχουν δὲ τὰ σημεῖα αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων μίαν καὶ πλέον ὥραν,

εἰς τὸ μεταξὺ τῶν ὁποίων διάστημα καὶ ἐντὸς βαθυτάτης χαράδρας εἶναι κτισμένον τὸ σημερινόν χωρίον. Εὐκόλως δὲ δύναται κανεῖς νὰ ἀντιληφθῇ πόσον ἐπίφοβον ἦτο τὸ μέρος αὐτὸ πρὶν νὰ κτισθῇ τὸ χωρίον, τόσον ἀπὸ ἐνεδρεύοντας κατοικοῦς, ὅσον καὶ ἀπὸ ἀγρία ζῶα.

Ἐκτὸς τούτων ὁ Παχυμέρης ἀναφέρει καὶ τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Ἡλιοῦ ὡς ἐξῆς:

«... ἀλλὰ τὸν τοῦ Γάνου κυριεύσαντες τὸν τόπον καὶ τὸ τοῦ Ἁγίου Ἡλιοῦ περικαθίζουσι φρούριον, .. τοὺς ἐντὸς ἐκάκουν, ὥς οὐ συντακέντες ἐκείνοι τῇ πολυημέρῃ λειψυδρίᾳ ὡς καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων λείχουν καὶ θύοντες ζῶα ἀπυρροφᾶν τοῦ αἵματος κτλ.», ἐν τέλει, μὴ θέλοντες νὰ παραδοθῶσιν εἰς ἀλλοθρήσκους, χάριν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἁγίου Ἡλιοῦ, ἔστειλαν καὶ ἐπεκαλέσθησαν τὸν Ροκαφόρτε, ὁ ὅποιος, καταφθάσας ἐκ Ραιδεστού, παρέλαβε τὸ φρούριον καὶ ἐπέβη ἐπὶ αὐτὸν ὡς πρὸς τοὺς ἐν αὐτῷ.

Ἀσκαλιτοὶς δὲ οὕτω ἐκ τῶν νῶτων, ἐσυνέτισε δραστηρίως τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν πρὸς τὸν «πύργον τῆς Ραιδεστού».

Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀυδημίου δὲν ἐγνώριζον τὴν πεπραμένην αὐτῶν, ἀρετικῶς δὲ μετὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐδιηγούντο ὅτι τὸ παλαιὸν χωρίον, τὸ κείμενον εἰς Ἅγιον Βασίλειον, πολλάκις ὑφίστατο ἐπιδρομὰς ἀπὸ περσῶν. Ὅποτε οἱ κάτοικοι κατέφευγον καὶ ἐκλείοντο εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Ἡλιοῦ. Εἰς τὰς ἡμέρας μας βεβαίως φρούριον δὲν ὑπῆρχε, ἀλλὰ μόνον ἐξωκλήσιον ἡρειπωμένον, τιμωμένον εἰς μνήμην τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ. Ἡ τοποθέσις αὐτὴ εἶναι εἰς τὴν κορυφῇ διακλαδωσέως τινος τοῦ Ἱεροῦ Ὀρους καὶ δεσπόζει τοῦ τε σημερινοῦ χωρίου καὶ τοῦ παλαιοῦ. τοῦ εἰς Ἅγιον Βασίλειον κειμένου. Διεσώθη δὲ καὶ τὸ δίστιχον:

Τάγκουρ τούγκουρ τὰ νταβούλια
τὰ παιδιὰ μέσ' στὰ σακκούλια.

διὰ τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι εἰδοποιοῦντο διὰ τὸν ἐπερχόμενον κίνδυνον καὶ ἐφευγον πρὸς τὸ φρούριον, ἔχοντες τὰ τέκνα τῶν μέσα εἰς τὰ σακκούλια, πρὸς εὐκολωτέραν ἴσως μεταφοράν.

Διὰ τὴν «λειψυδρίαν», πλὴν τῶν ὅσων γράφει ὁ Παχυμέρης, οἱ κάτοικοι ἔλεγον ὅτι οἱ πολιτορκοῦμενοι ἀνέσκαψαν εἰς τὴν κορυφῇ εἰς βάθος ἀρκετῶν μέτρων διὰ νὰ εὕρουν νερό, ἀλλὰ δὲν εὕρηκαν. Ἐ-

πήρχε δὲ εὐρύχωρος ἀνεσκαμμένος τόπος ὁ ὁποῖος ἐπιβεβαιεῖ τὴν παράδοσιν.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ χωρίου, οἱ κάτοικοι διεσκορπίσθησαν καὶ οἱ ἐναπομείναντες ἐπροτίμησαν νὰ κατοικήσωσιν εἰς παράμερον μέρος, ὅπου τὸ σημερινὸν χωρίον, διὰ νὰ ἀποφύγῳσι τὰς συχνὰς ἐπιδρομὰς.

Ε. Ζ.

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΕΡΕΥΝΑΝ

Εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως», μὲ τὸν ἐρχομὸν τῆς ἀνοίξεως, δημοσιεύεται μία ἐπικαιρὸς ἔρευνα διὰ τὴν νεολαίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπαντοῦν πολλοὶ ἡλικιωμένοι λόγοι.

Παραδίδετο μερικὰς ἀπὸ τὰς ἀπαντήσεις αὐτὰς, ἐκείνας ποὺ νομίζομεν ὅς τὰς πλέον ἐπιτυχημένας:

«Ἐῶχομαι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Νεολαίαν νὰ κατανοήσῃ βαθέως, πόσον εὐχάριστον καὶ σπουδαῖον πρᾶγμα εἶναι νὰ ἐκτελέῃ τὸ καθήκον του».

Ἀντώνιος Κεραμόπουλος

«Ὅτι καὶ ἄνθρωποι καὶ σὲ κάθε νέο κορίτσι εἶχον ἀπαιτήσεις, ὁ πατέρας νὰ ἀσπάζετο ἐπιθυμῇ περισσότερο».

Γρηγόριος Ξανόπουλος

«Ἐῶχομαι νὰ θώσῃ ὁ Θεὸς νὰ φανερωθῶν νέοι καλλίτεροι σ' ὅλα ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς».

Διον. Κόκκινος

Στὴ Νεολαία: ἄρρενας καὶ θήλειες, γιὰ τὴν καινούργια Ἀνοίξι, ἀπὸ καρδίας φίλης, ὅπου δὲν λέγει ψέμματα, τοὺς εῶχομαι νὰ ἔχουν γενναῖα...περισσεύματα.

Νικ. Λάσκαρης

«Ἄς φέρῃ ὡς θῶρον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Νεολαίαν ἢ νέα μας Ἀνοίξις τὰ αἰσθήματα τῶν παλαιῶν».

Μιχ. Ἀργυρόπουλος

«Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν εῶχομαι στὴ Νεότητα νὰ εἶναι γερὴ καὶ νὰ ἐργάζεται μὲ πλημμυρισμένη τὴ ψυχὴ ἀπὸ χαρά».

Ἀγγελικὴ Χατζημιχάλη

«Ἐῶχομαι οἱ νέοι μας νὰ αἰσθανθῶν βαθύτερα τὴν ἀποστολὴν ποὺ ἔχουν ὡς παιδιὰ ἐνὸς τόπου ποὺ ἔδωκε τὸ σημερινὸ πολιτικὸν σὲ ὅλον τὸν κόσμον».

Σ. Σκίπης

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Ο ΛΟΥΚΑΡΙΣ

Τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων (2 Ἀπριλίου) εἰς τὸν «Παρασόν» ἐγένετο ἡ πρὸ πολλοῦ ἀναγγελλομένη ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τριακοσίου ἐτηρίδος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, φιλολογικὴ συγκέντρωσις, εἰς τὴν ὁποίαν ὡμίλησε δι' ὁλίγων ὁ κ. Μ. Ι. Γεδεών, πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Μεσαιωνικῶν Γραμμάτων καὶ διεξοδικώτερον ὁ κ. Ἑμμ. Τσουδερός ὡς πρόεδρος τῆς Ἑταιρείας Κρητικῶν Σπουδῶν, ἀναπτύξας τὴν θρᾷσιν καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πατριάρχου.

Τῆς ἐπιμνημοσύνης αὐτῆς ἑορτῆς προηγήθη πολυτελής ἐκδήσις ἐξ ὑπὲρ διακοσίων σελίδων μεγάλου σχήματος, μετ' εἰκόνων σπανιστάτων τοῦ τε Πατριάρχου καὶ τῶν εἰς τὴν θρᾷσιν καὶ τὸν βίον αὐτοῦ ἀναφερομένων προσώπων.

Ὁ Κύριλλος ὁ Λούκαρις ἐξεκίνησεν «ἀπὸ τὴν ἀνδροπαγωγὸν Κρήτην», γεννηθεὶς τὸν Νοέμβριον τοῦ 1572 εἰς τὸ Ἡράκλειον «ἐκ γονέων περιφανῶν, ἐλευθέρων, ἐν τε τῇ Πολιτείᾳ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ περιβλέπτων», ὡς ὁ ἴδιος ἔγραψεν εἰς τὴν πρὸς τὸν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην Τιμόθεον Β' ἐπιστολὴν του, ὅτι «ἐκτελεί τὰς καθηγορίας τῶν ἐχθρῶν του».

Ἐννευ ἐξόχου μορφώσεως καὶ διεδέχθη τὸ 1601 τὸ ἀποθανόντα περίφημον κληρικόν Μελέτιον τὸν Πηγᾶν εἰς τὸν πατριαρχικόν θρόνον Ἀλεξανδρείας.

Τὸ 1612 ἐκλήθη ὡς Ἐπισκοπὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, Ἐκλεγενοπόλεως ὡς πρὸς τὸν Πατριάρχον, ὁ Κυρίλλος ἀπήλθεν εἰς Βουλγαρίαν καὶ Μολδαυίαν, ἵνα ἐργασθῇ κατὰ τὴν ἐκείνην ἐποχὴν τῶν Ἱησοῦιτών.

Τὸ 1620 ἐκλήθη καὶ πάλιν νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸν Οἰκουμενικόν θρόνον ἐκ τοῦ ὁποίου μέχρι τοῦ 1638 πεντάκις ἀπεμακρύνθη καὶ πάλιν ἀνεκατέβη, μὲχρις ὅτου οἱ ἐχθροὶ του ἐπέτυχον νὰ πείσωσι τὸν Σουλτάνον Μουράτ τὸν Δ' νὰ ἀποφασίσῃ τὴν θανάτωσίν του, κατηγορήσαντες τὸν Πατριάρχην, εἰς στιγμὴν κρίσιμον διὰ τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος, ὅτι συνανοεῖτο μὲ τοὺς Κοζάκους, ἵνα ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως καταλύσωσι τὰς Τουρκικὰς ἀρχάς.

Ἡ κατηγορία αὕτη ἦτο ψευδής, ἐπιστεῦθη ὅμως ἀπὸ τὸν Σουλτάνον, διότι ὁ Λούκαρις πλὴν τῶν θρησκευτικῶν του ἀπασχολήσεων δὲν ἔπαυε νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ διὰ τὴν διπλωματικὴν κίνησιν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐχρησιμοποιήθη δὲ ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου διὰ τὴν ἀποσώθῃσιν Ρωσσοπολωνικῆς συμμαχίας, ἐμεσολάβησε δὲ καὶ παρὰ τῇ Σουλτάνῃ διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ τίτλου τοῦ «Τσάρου» τῶν βασιλέων τῆς Ρωσσίας.

Ὁ Λούκαρις ἐνδιαφέρθη πολὺ καὶ διὰ τὸν μοναχικὸν βίον καταστήσας πολλὰ μοναστήρια σταυροπηγιακὰ καὶ ἀνεξάρτητα. Ἐπὶ Κυρίλλου δὲ τοῦ Λουκάρεως ἰδρῦθη καὶ τὸ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Γάνου καὶ Χώρας μοναστήριον «Ἅγιος Γεώργιος ὁ Ἀγριδιανός, μετὰ τὴν Χώραν καὶ Κερασσίαν, ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ἀπολυθὲν κατὰ τὸ 1622 ἱερτυκὸν σιγίλλιον τοῦ Πατριάρχου, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Συζητήσιν» τὸν Ἰούνιον τοῦ 1936.